

Perinteinen lehtimies

Johanna Korhonen
johanna.korhonen@journalistiliitto.fi

”Minä olen tämmöinen perinteinen lehtimies”, kuusissakymmenissä oleva kollega sanoo keskustelutilaisuudessa. Määritelmässä on ylpeyttä, mutta myös surua, haikeutta, nyrkästystä, ahdistustakin.

”Perinteisen lehtimiehen” elintila on kaventunut. Moni kokee, että perinteistä ”hyvää kirjoittajaa” ei arvosteta enää. Vaatimus tiiviimmästä ilmaisusta, formaatit ja editoinnin kehittyminen ovat johtaneet siihen, että hyvän kirjoittamisen kriteerit ovat erilaiset kuin ennen.

Aatteellisten toimittajajyhdistysten tilaisuuteen koontunut yleisö pohtii, ”ovatko kaupallisuus ja viihde syrjäyttäneet sanomalehdistössä sivistyksen ja aatteen”. Moni toivoi, että lehdessä saisi olla edelleen sanomaa.

Entinen toimittaja, nykyinen muistelmia kirjoittava eläkeläinen **Paavo Lipponen** sanoo kaipaavansa lehtiin ”pitkiä, filosofisia alakertakolumneja ja muitakin kirjoituksia”. *Satakunnan Kansan* entinen päätoimittaja **Erkki Teikari** taas puolustaa nykyistä toimituskulttuuria: ”Mitä pidempi juttu, sitä vähemmän lukijoita.”

Keskustelutilaisuus toi esiin ristiriidan, jota monissa toimituksissa eletään joka päivä. Monikanavaisuus, uudet tekniikat ja tuotteiden muuttuminen ovat myllertäneet työyhteisöt myös sosiaalisesti. Osaa muutos ilahduttaa, osaa se ahdistaa ja suututtaaakin.

Kulttuurimurros on vaikea tilanne. Kuinka motivoida ja motivoitua johonkin, joka poikkeaa aiemmista ihanteista tai edellyttää kokonaan uudenlaista työprosessia? Kuinka jaksaa uudistua?

Haikailu on huono keino. Selasin taannoin arkistossa 1960- ja 1970-luvun valtakunnallista ja maakunnallista sanomalehteä. Ei voi väittää, että niiden laatu olisi ollut parempi kuin nykyään – asia on päinvastoin.

Aatteet eivät ole mihinkään kadonneet – ne vain voivat olla toisenmisiä, ja niitä on ehkä sen vuoksi vaikeampi tunnistaa kuin joskus ennen. Tietoa ja sitä kautta sivistymismahdollisuuksiakin lehdistö tarjoaa edelleen kosolti. Työtä riittää tekijöille, ovat he sitten perinteisiä lehtimiehiä tai uuden ajan journalistieja.

mediavieras

TOIMITUKSEN KUTSUMAT ASiantuntijat kirjoittavat ajankohtaisista ilmiöistä.

Netissä riehuu ruokasota

Kirsi Myllyniemi
kirsi@myllyniemi.biz
KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA.

Blogia pitävä toimittaja kohtaa yleisönsä aivan eri tavalla kuin perinteisessä mediassa toimiva. Joskus kohtaaminen saa arveluttavia piirteitä.

Olen vapaa toimittaja, ja vuodesta 2005 olen pitänyt blogia sosiaali- ja terveysaiheista. Ryhdyin bloggaajaksi, koska haluan olla vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa ja samalla kehittyä kirjoittajana.

Tammikuun lopussa sain havaita, miten herkkä aihe on ruoka – ja millaiset tapahtumaketjut netissä ovat mahdollisia.

28. tammikuuta postasin otsikolla ”Diabeetikon suositusruokavalio sopii muillekin”. Selostin merkinnässä Suomen Diabetesliiton päivittämää diabeetikon ruokavaliosuositusta. Viesti oli, että diabeetikon suositusruokavalio on samantyyppinen kuin kenen tahansa – toisin sanoen diabeetikon ruokavalio edistää kaikkien terveyttä, kirjoitin asiantuntijaryhmää siteeraen.

Tällaiset merkinnät eivät yleensä kirvoita blogissani lainkaan kommentteja. Nyt kävi toisin. Karppausnimisellä foorumilla minusta tuli pienen uutisen ansiosta tunnettu henkilö. Foorumilaiset tekivät minusta maalitaulunsa, ja blogiini pölähti kommentteja, joissa edellytettiin, että perustelen Diabetesliiton asiantuntijaryhmän linjauksia. Keskustelijat olivat pääosin blogissani ennen tuntemattomia nimimerkkikir-

Jotkut elämäntapa-anorektikot yrittävät pitää toipuvia sairauden piirissä.

joittajia. Jotkut neuvoivat, että jos en vastedes kirjoita ruoasta, ei tule ristiriitoja.

Olen päättänyt, että pysyn blogisani asialinjalla enkä kirjoita kenestäkään selän takana. Haluan kuitenkin määrätä blogini puheenaiheet itse. Tammikuun lopussa päätin, etten anna periksi. Postasin otsikolla ”Sananvapauttani eivät alakarppaajat vie”. Postaus kirvoitti kommenttien näytyn: 47 tähän mennessä. Myös vakioyleisöni heräsi.

Ravitsemus herättää yllättävän kiihkeitä tunteita. Ravitsemusta koskevissa nettikeskusteluissa hyvät tavat unohtuvat ja kommentit menevät henkilökohtaisuuksiin.

En ole lääkäri enkä ravitsemusasiantuntija, vaan toimittaja. Toimittajan tehtävä on välittää tietoa. Yksi blogini perusidea on linkittää viranomaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden tuottamaan terveysisältöön. Olen siis oivallinen maalitaulu vaikkapa insinööreille, joilla on tarve kritisoida vallitsevaa tietoa tai markkinoida omia näkemyksiään.

Netissä voi syntyä aivan omia totuuksia. Siellä voi hyvin joutua sellaisen illuusion valtaan, että ”kaikki” – paitsi valtion ravitsemusneuvottelukunta – tietävät, että vähähiilihydraattinen ruokavalio on oikea. Aktiivinen ravintokirjoittajaväki levittää mielipiteitään toisin kuin vaikkapa Kansanterveyslaitos.

Kohtaamani aktivistit eivät ole netin ainoita ulospäin suuntautuneita ravitsemuskeskustelijoita. Jotkut elämäntapa-anorektikot yrittävät pitää toipuvia sairauden piirissä. Olen nähnyt anoreksian kanssa kamppailevan potilaan blogissa tekstin, jossa ilmoitetaan, että pro anoreksia-kommentit eivät ole tervetulleita.

Aktivistien keinovalikoimaan kuuluu median ja asiantuntijaorganisaatioiden painostus. Karppaus-foorumilla jaettiin Diabetesliiton väen yhteystietoja ja ohjattiin halukkaita painostuksessa. Yksi atk-ammattilainen soitteli taannoin Kelan, Kansanterveyslaitoksen ja Sydänliiton asiantuntijoille ja johdolle kertoakseen, että näiden ravintoneuvonta on virheellistä. Toinen foorumin tohtoreista teki oikeuskanslerille kantelun Diabetesliiton ravitsemussuosituksista.

Toki tiedän, etteivät korkeasti koulutetut suomalaiset usko auktoriteetteihin. Sitä en ymmärrä, mikä voima saa ihmisen painostustyöhön – ja mistä löytyy siihen aika.

Draama jatkuu

Mitä olemme tähän mennessä oppineet **Susan Ruususen** ja **Matti Vanhasen** oikeudenkäynnistä? Ainakin sen, että samoilla argumenteilla voi hyvin perustella kahta päinvastaista ratkaisua.

Kieli oikeuden päätöksessä oli paikoin liki kaunokirjallista, mutta samalla teksti oli epäanalyttista.

Täsmällisesti ei edelleenkaan tiedetä, mitkä lauseet tai asiat oikeuden jäsenten mielestä ylittivät kohtuuden rajat.

Hovioikeudelta voi vain toivoa viileämpää ja tarkempaa otetta, kun määritetään sananvapauden ja yksityisyyden suojan välisiä rajaa.

ledare

Dramat fortsätter

Vad har vi hittills lärt oss av rättegången **Ruusunen-Vanhanen**? Ätminstone att det går helt bra att motivera två helt motsatta utslag med samma argument.

Språket i rätterns beslut var ställvis nästan skönlitterärt, men samtidigt var texten oanalytisk.

Fortfarande vet vi inte exakt vilka meningar eller saker som rätterns medlemmar ansåg att överskred gränserna för det passande.

Man kan hoppas på ett kyligare och exaktare grepp när hovrätten ska definiera gränsen mellan yttrandefrihet och skydd för privatlivet.